

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Roslan-Karasińska
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2018 r. w Warszawie

sprawy M. D. małoletniego reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego ojca S. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i przeniesienie odpowiedzialności na spadkobierców

na skutek odwołania przedstawiciela ustawowego małoletniego M. D. – ojca S. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 16 kwietnia 2018 r., nr (...)

1. oddała odwołanie,

2. zasądza od odwołującego S. D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt).

UZASADNIENIE

W dniu 21 maja 2018 r. **M. D.**, reprezentowany przez opiekuna prawnego – ojca S. D., złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 16 kwietnia 2018 r. nr (...) o przeniesieniu odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu składek A. D. (1) na odwołującego.

W uzasadnieniu odwołania S. D. wyjaśnił, że M. D.

ma 15 lat, jest uczniem I roku Technikum Informatycznego i nie jest w stanie uregulować potężnych należności wynikłych z bardzo nieudolnej działalności gospodarczej nieżyjącej matki. Wskazał, że przed synem są jeszcze 3 lata nauki w technikum, a obecnie utrzymuje 500+ z Ośrodka Pomocy Społecznej oraz 300 zł zasiłku wychowawczego, z kolei on sam utrzymuje się z zasiłku rehabilitacyjnego. Zaznaczył również, że oprócz istnienia z tytułu nieopłaconych składek są obciążeni wraz z synem zadłużeniem wobec spółdzielni mieszkaniowej, mają ograniczone środki finansowe i nie są w stanie pokryć należności.

W ocenie opiekuna prawnego odwołującego dopóki M. D. nie osiągnie wieku odpowiedniego do jego możliwości w spłaceniu zadłużenia po matce ani on, ani odwołujący nie są w stanie uiścić należności. Zwrócił się również z prośbą

o rozsądne rozpatrzenie odwołania z uwagi na potencjalnie negatywny wpływ zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia (odwołanie k. 4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 czerwca 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając stanowisko organu rentowego w sprawie działająca w jego imieniu pełnomocnik wyjaśniła, że na podstawie skarżonej decyzji ustalił wysokość zobowiązań zmarłej w dniu 1 sierpnia 2016 r. płatniczki A. D. (1) z tytułu nieopłaconych składek na łączną kwotę 31.982,52 zł i orzekł, że M. D., jako spadkobierca A. D. (1), ponosi odpowiedzialność za wymienione zobowiązania do wysokości stanu czynnego spadku określonego w zgłoszeniu o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych, tj. do wysokości 250.000 zł. Pełnomocnik ZUS powołała się na treść art. 31

i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 97 § 1 Ordynacji podatkowej wskazując, że spadkobiercy płatnika składek przejmują majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. wskazała, że odwołujący nabył w całości spadek po zmarłej płatniczce

z dobrodziejstwem inwentarza. W ocenie organu rentowego na etapie orzekania

o odpowiedzialności spadkobierców za zadłużenie pozostawione przez płatnika składek okoliczności takie jak sytuacja finansowa, rodzinna i zdrowotna spadkobierców nie jest brana pod uwagę. Należności z tytułu niezapłaconych przez spadkodawcę składek – według ich stanu na dzień otwarcia spadku – przechodzą jako obowiązek składkowy zmarłego, a więc dług spadku, na spadkobiercę, który spadek przyjął, w granicach jego odpowiedzialności za długi spadku (odpowiedź na odwołanie k. 42-43 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący M. D. urodził się w dniu (...), jest synem A. D. (1) oraz S. D. (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 06.08.2004 r. k. 38 a.s.; udostępnienie danych jednostkowych z PESEL k. 8-10 - bezsporne).

A. D. (1) zmarła w dniu 1 sierpnia 2016 r. (odpis skrócony aktu zgonu k. 15 a.r.).

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 r. sygn. akt I Ns 803/16 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie I Wydział Cywilny stwierdził, że spadek po A. D. (2) z domu K. nabył w całości syn M. D. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 29 lipca 2016 r. sporządzonego przed notariuszem G. S. w W. Rep. (...) (postanowienie Sądu Rejonowego z 15.02.2017 r. k. 37 a.s.).

Po nabyciu spadku odwołujący złożył w Urzędzie Skarbowym W. (...) zgłoszenie SD-Z2 o nabyciu majątku spadkowego w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 55 m⁽²⁾ położonego w W. przy ul. (...) o wartości 250.000,00 zł (pismo Krajowej Administracji Skarbowej z 26.01.2018 r. k. 21 a.r.).

W styczniu 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wszczął postępowanie w sprawie orzeczenia odpowiedzialności spadkobierców za zaległości z tytułu nieopłaconych składek po zmarłej A. D. (1). O wszczęciu postępowania odwołujący M. D. został powiadomiony pismem ZUS z 6 lutego 2018 r. (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z urzędu k. 16 a.r.). Po zakończeniu postępowania ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 16 kwietnia 2018 r. decyzję nr (...) na podstawie której:

I. określił wysokość zobowiązań zmarłej w dniu 1 sierpnia 2016 r. płatniczki A. D. (1) na dzień otwarcia spadku na łączną kwotę 31.982,52 zł, w tym:

1) na ubezpieczenia społeczne:

- 11.692,30 zł – z tytułu nieopłaconych składek za okres 05/2009 r. – 09/2011 r.,

- 7.351,00 zł – z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 1 sierpnia 2016 r.,
- 35,20 zł – z tytułu kosztów upomnień,

2) na ubezpieczenie zdrowotne:

- 7.076,88 zł – z tytułu nieopłaconych składek za okres 04/2009 – 09/2011 r.,
- 4.390,00 zł – z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 1 sierpnia 2016 r.,
- 44,00 zł – z tytułu kosztów upomnień,

3) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- 853,74 zł – z tytułu nieopłaconych składek za okres 06/2009 – 09/2011 r.,
- 513,00 zł – z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 1 sierpnia 2016 r.,
- 26,40 zł – z tytułu kosztów upomnień,

II. orzekł, że M. D. ponosi odpowiedzialność, jako spadkobierca ww. płatniczki, za wymienione w pkt I zobowiązania do wysokości stanu czynnego spadku określonego w deklaracji SD-Z2 – zgłoszenie o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych złożonej do Urzędu Skarbowego W. (...), to jest do kwoty 250.000,00 zł.

W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 100 oraz art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 ustawy Ordynacja podatkowa w zw. z art. 31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, że po dokonaniu analizy konta zmarłego płatnika stwierdzono zaległość z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej kwocie 31.982,52 zł, zaś z uwagi na śmierć płatnika odpowiedzialność za ww. należności ponosi odwołujący jako spadkobierca zmarłej A. D. (1). Organ rentowy poinformował również, że wymienione w pkt I zobowiązania należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji na wskazany rachunek bankowy (decyzja ZUS z 16.04.2018 r. k. 36-38 a.r., stan należności k. 33-35 a.s.).

Odwołujący M. D. jest uczniem Technikum Elektrycznego nr 1 w W.. Aktualnie mieszka z ojcem S. D.. S. D. jest osobą bezrobotną, korzystał ze świadczeń rehabilitacyjnych na przełomie stycznia i września 2018 r. W okresie od października 2017 r. do września 2018 r. M. D. otrzymywał świadczenie wychowawcze w kwocie 500 zł, korzystał również z pomocy państwa w zakresie dożywiania w formie posiłku-obiadu w szkole (zaświadczenie z Zespołu Szkół nr (...) k. 4 a.s., orzeczenia lekarzy orzeczników k. 9-10 a.s., decyzja ZUS ws. świadczenia rehabilitacyjnego k. 16 a.s., decyzje Prezydenta (...) W. w sprawie świadczeń odwołującego k. 17 i 19 a.s.; druk ZUS ZZA dotyczący S. D. k. 25 a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zebranych w sprawie wymienionych dowodów z dokumentów w zakresie, w jakim wynikały z nich powyższe okoliczności. Dowody te nie budziły zastrzeżeń co do ich wiarygodności i nie były kwestionowane, toteż Sąd dał im wiarę w całości.

Stan faktyczny sprawy nie był sporny. Strony powoływały się na tożsame okoliczności i nie wносиły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał zebrane w sprawie dowody za wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było niezasadne.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na kwestii przeniesienia odpowiedzialności za zadłużenie spadkowe zmarłej A. D. (1) na odwołującego M. D..

Na podstawie skarżonej decyzji organ rentowy ustalił wysokość zadłużenia zmarłej A. D. (1) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz orzekł,

że odpowiedzialność za nie ponosi odwołujący jako jej spadkobierca. Działający w imieniu odwołującego opiekun prawny S. D. wniósł o zmianę decyzję wskazując,

że odwołujący ze względu na wiek oraz trudny stan rodzinny i finansowy nie jest w stanie spłacić stwierdzonych przez ZUS należności.

Zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 31 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300 – dalej jako u.s.u.s. lub ustawa systemowa)

do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio m.in. art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100, art. 101 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 800 – dalej jako o.p.). Przepis art. 32 ustawy systemowej nakazuje zaś stosować odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń

Zgodnie z art. 97 § 1 Ordynacji podatkowej spadkobiercy podatnika przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. Jak wynika z art. 98 § 1 o.p., do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (k.c.) o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe. W myśl zaś art. 98 § 2 pkt. 1, 2, 5 i 7 o.p. przepis § 1 stosuje się również do odpowiedzialności spadkobierców za: zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy, opłatę prolongacyjną oraz koszty upomnienia i koszty postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec spadkodawcy powstałe do dnia otwarcia spadku (por. uchwała Sądu Najwyższego

z dnia 7 maja 2008 r., sygn. akt II UZP 1/08). Organ podatkowy orzeka w jednej decyzji o zakresie odpowiedzialności lub uprawnień poszczególnych spadkobierców na podstawie decyzji ostatecznych wydanych wobec spadkodawcy oraz jego zobowiązań wynikających z prawidłowych deklaracji (art. 100 ust. 1 o.p.).

Zakres odpowiedzialności za długi spadkowe, w tym na mocy odesłania do przepisów Kodeksu cywilnego zawartego w art. 98 ustawy Ordynacja podatkowa również

za zobowiązania podatkowe, w sposób bezpośredni rzutuje na sposób przyjęcia spadku. Stosownie do art. 924 k.c. i art. 925 k.c. spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Przy ustalaniu odpowiedzialności spadkobierców za zaległe zobowiązania składkowe, organ rentowy ma obowiązek wziąć pod uwagę m. in. art. 1012 k.c. i art. 1031 § 1 i 2 k.c. art. 1012 k.c. stanowi, że spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste),

bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. W razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wysokości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 k.c.). Ograniczenie odpowiedzialności do masy czynnej spadku dotyczy wszelkich długów spadkowych. Ograniczenie odpowiedzialności spadkobiercy do wartości czynnej spadku oznacza,

że wierzyciele spadkowi mogą poszukiwać zaspokojenia nie tylko z przedmiotów i praw wchodzących do spadku, lecz również ze składników majątku osobistego spadkobiercy, byleby łączna wartość roszczeń wierzycieli nie

przekraczała wartości udziału spadkowego, jaki otrzymał konkretny spadkobierca. Przepisy Kodeksu cywilnego o odpowiedzialności

za długi spadkowe, podobnie jak przepisy o zobowiązaniach podatkowych, mają charakter bezwzględnie obowiązujący.

Wymaga również zaznaczenia, że sąd ubezpieczeń społecznych nie może wykroczyć poza przedmiot postępowania wyznaczony w pierwszym rzędzie przez przedmiot zaskarżonej decyzji, a następnie przez zakres odwołania od niej. Poza tym także, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy w chwili jej wydania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 25/07; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 października 2014 r., III AUa 241/14).

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że zmarła A. D. (1) nie uiszczała składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe), zdrowotne oraz FP i FGŚP, co prowadziło do powstania zadłużenia, które w chwili jej śmierci osiągnęło kwotę 31.982,52 zł. Bezspornym jest również, że jedynym spadkobiercą zmarłej A. D. (1) jest syn, odwołujący M. D., który nabył spadek w całości na podstawie testamentu notarialnego z dnia 29 lipca 2016 r. sporządzonego przed notariuszem G. S. w W. Rep. A nr 2164/2016, co stwierdzono postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie I Wydział Cywilny z dnia 15 lutego 2017 r. sygn. akt I Ns 803/16. Na tle powyższych przepisów oznacza to, że odwołujący się, jako jedyny spadkobierca A. D. (1), ponosi odpowiedzialność za powstałe za jej życia zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne.

Możliwość przeniesienia odpowiedzialności na spadkobierców znajduje również jednoznaczne potwierdzenie w orzecznictwie. W uchwale z dnia 7 maja 2008 r. II UZP 1/08 Sąd Najwyższy wprost stwierdził, że niezapłacone w terminie składki na Fundusz Pracy

i ubezpieczenie zdrowotne (oraz należności z nimi związane) mogą być pobrane przez organ rentowy od spadkobiercy osoby zobowiązanej do zapłaty takich składek w granicach odpowiedzialności danego spadkobiercy za długi spadku (art. 922 § 1 i § 3 k.c. oraz art. 1030 i nast. tego Kodeksu w związku z art. 97 § 1 oraz art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2, 5 i 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 32 tej ustawy) (zob. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., II UK 118/2009).

W niniejszej sprawie odwołujący – reprezentowany przez opiekuna prawnego –

nie kwestionował wysokości zaległości spadkodawcy z tytułu składek. Nie wskazał również merytorycznych argumentów, które poddawałyby w wątpliwość zarówno wskazane

w zaskarżonej decyzji okresy, za które składki nie zostały uiszczone, jak i kwoty tych zaległości. Argumentacja S. D., ojca odwołującego, który reprezentował go w niniejszym procesie w charakterze opiekuna prawnego, skupiła się na podnoszeniu kwestii związanych ze statusem socjalno-finansowym M. D.. Wskazał, że odwołujący jest osobą nieletnią, uczy się w Technikum Elektronicznym i nie jest w stanie pokryć stwierdzonych przez ZUS należności. Pełnomocnik odwołującego podkreślił również,

że wraz z synem uzyskują niewielki przychód, gdyż syn otrzymuje się ze świadczeń socjalnych i z uwagi na wiek oraz kontynuowanie nauki w technikum nie pracuje, natomiast on sam ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie podjąć pracy i uzyskuje świadczenia związane z niezdolnością do pracy. Dodatkowo wskazał również, że zadłużenie wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie jest jedynym obciążeniem finansowym, gdyż istnieje również zadłużenie w stosunku do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z tytułu nieregularnych opłat związanych z zajmowanym przez nich wspólnie, a odziedziczonym przez odwołującego po zmarłej matce lokalu spółdzielczego położonego w W. przy ul. (...).

Nie umniejszając trudnej sytuacji finansowej i socjalno-bytowej

tak odwołującego, jak i reprezentującego go w niniejszej sprawie ojca, należy jednak stwierdzić, że okoliczności te pozostawały w istocie bez wpływu na prawidłowość zaskarżonej decyzji organu rentowego. Cytowane wyżej przepisy Ordynacji podatkowej nie przewidują możliwości wyłączenia odpowiedzialności spadkobierców z uwagi na niemożność spłacenia istniejącego zadłużenia z tytułu składek bądź inne trudności o charakterze socjalno-majątkowym. Jedyne ograniczenia w tym zakresie przewidują przepisy wspomniane wyżej przepisy Kodeksu cywilnego regulujące zakres odpowiedzialności za długi spadkowe; odpowiedzialności tej można uniknąć w przypadku

oświadczenia osoby powołanej do spadku o jego odrzuceniu, ewentualnie podlegałaby ona ograniczeniu do wysokości stanu czynnego spadku w przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, przy czym mowa tu o sytuacji, gdy należności stanowiące dług spadkowy przewyższają wartość wspomnianego wyżej stanu czynnego spadku. Żadna z powyższych sytuacji nie miała jednak miejsce w stanie faktycznym sprawy, bowiem odwołujący nabył spadek po zmarłej matce w całości, zaś stwierdzone przez ZUS zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek nie przekraczało stanu czynnego spadku.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy zważył, że skarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była prawidłowa i zgodna z prawem, zaś odwołujący nie przedstawił argumentacji mogącej prowadzić do jej wzruszenia. W konsekwencji odwołanie M. D. podlegało oddaleniu jako niezasadne, o czym orzeczono w pkt 1 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Rozstrzygając o kosztach Sąd miał na względzie następujące kwestie.

Odwołujący – wobec oddalenia odwołania – jest stroną przegrywającą postępowanie, wobec czego zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu określoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. jest zobowiązany zwrócić stronie przeciwnej – organowi rentowemu – koszty procesu. Na koszty procesu w niniejszej sprawie złożyły się koszty zastępstwa procesowego organu rentowego, który w był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego. Ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze, że niniejsza sprawa – której przedmiotem była wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i przeniesienie odpowiedzialności na spadkobierców – nie należy do kategorii spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego, tym samym koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika organu rentowego powinny zostać ustalone według stawek liczonych od wartości przedmiotu sporu. Wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie jest równowarta łącznej kwocie zadłużenia określonej w skarżonej decyzji i wynosi 31.982,52 zł (art. 126¹ § 3 k.p.c.). Zgodnie zaś z § 2 pkt 5) Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265) stawki minimalne przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 10.000 zł do 50.000 zł wynoszą 3.600 zł. Tym samym rozstrzygając o kosztach z uwzględnieniem regułą odpowiedzialności za wynik procesu określoną w art. 98 § 1 k.p.c. odwołujący, jako strona przegrywająca sprawę, powinna co do zasady uiścić na rzecz organu rentowego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stronie przeciwnej.

Z uwagi na zachodzące w niniejszej sprawie okoliczności Sąd zastosował jednak dyspozycję art. 102 k.p.c., który stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten chroni w wypadkach szczególnie uzasadnionych stronę przegrywającą w ten sposób, że sąd uwzględniając całokształt okoliczności sprawy może nie obciążyć jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu strony wygrywającej w ogóle albo też obowiązek ten ograniczyć do części należnych kosztów. Treść tego przepisu wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w rozpoznawanym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, czy wręcz niesprawiedliwe. Przepis ten znajduje zastosowanie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, które nie zostały ustawowo zdefiniowane i są każdorazowo oceniane przez sąd orzekający na tle okoliczności konkretnej sprawy. Do okoliczności tych zalicza się m. in. sytuację majątkową i osobistą strony powodującą, że obciążenie jej kosztami może pozostawać w kolizji z zasadami współżycia społecznego. Przy zastosowaniu art. 102 k.p.c. mogą być również brane pod uwagę okoliczności dotyczące charakteru sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r., V CZ 26/12; z dnia 18 kwietnia 2013 r., III CZ 75/12).

W ocenie Sądu Okręgowego mając na względzie okoliczności niniejszej sprawy oraz sytuację finansową i bytową M. D. obciążanie go kosztami procesu we wskazanej wyżej wysokości byłoby niezasadne. Jak wspomniano powyżej, odwołujący jest osobą niepełnoletnią, kontynuuje edukację w technikum, ma ograniczone możliwości zarobkowania i utrzymuje się ze świadczeń o charakterze socjalnym o niewielkiej wartości. Odwołujący mieszka wraz z ojcem, który

również ma ograniczone możliwości zarobkowania z uwagi na stan zdrowia. Nadto skarżona decyzja nakłada na odwołującego istotne zobowiązania finansowe, których terminowe zaspokojenie – z uwagi na powyższe okoliczności – na chwilę obecną jest wątpliwe. Nie można również zdaniem Sądu pomijać istotnych konsekwencji wydania przez ZUS skarżonej decyzji, która nakłada na niego istotne zobowiązania finansowe, zaś ich terminowe zaspokojenie – z uwagi na powyższe okoliczności – na chwilę obecną jest wątpliwe. Samo zaś zainicjowanie niniejszego procesu zmierzało do uniknięcia istotnego pogorszenia sytuacji finansowej, w jakiej odwołujący się znajduje. Nie bez znaczenia był dla Sądu również sam przebieg procesu, który nie uzasadniał obarczenia strony przegrywającej zwrotem kosztów zastępstwa procesowego w kwocie

aż 3.600,00 złotych. Należy mieć na uwadze, że udział profesjonalnego pełnomocnika organu rentowego w sprawie ograniczony był w zasadzie do złożenia odpowiedzi na odwołanie, którego z kolei treść sprowadzała się w istocie do przedstawienia argumentacji powołanej

w skarżonej decyzji. Sąd zważył również, że pełnomocnik organu rentowego nie złożyła żadnych innych pism procesowych ani też nie stawiała się na jedynym terminie rozprawy wyznaczonym na dzień 10 grudnia 2018 r., zaś w jej miejsce stawiał się pracownik ZUS. Jednocześnie niniejsza sprawa, mając na względzie stanowisko odwołującego się i podnoszone przez niego zarzuty do skarżonej decyzji, nie miała charakteru skomplikowanego. W tych okolicznościach zdaniem Sądu trudno uznać, aby koszty zastępstwa procesowego w ww. wysokości były adekwatne do wkładu pełnomocnik

w prowadzenie sprawy i wykonanej przez nią pracy.

Mając na względzie powyższe Sąd stwierdził, iż zasądzenie na rzecz pełnomocnika organu rentowego wyższej kwoty w kontekście jej zaangażowania w postępowanie oraz trudnej sytuacji życiowej odwołującego się stanowiłoby naruszenie zasad współżycia społecznego. Przedstawione wyżej okoliczności mają charakter szczególny, wyjątkowo uzasadniający odstąpienie od obciążania odwołującego kosztami procesu mimo przegrania przez niego sprawy. W związku z tym Sąd uznał za zasadne znaczące obniżenie kosztów zastępstwa procesowego, jakie odwołujący winien uiścić na rzecz organu rentowego,

do kwoty 180 zł, to jest tożsamej, jaką przewiduje § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w sprawach dotyczących świadczeń z ubezpieczeń społecznych i taka też kwota została zasądzona na rzecz organu rentowego zgodnie z pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 102 k.p.c.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.